

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 38.

НА ЦЕТНИЉУ, У ПОНЕДЈЕЉНИК 30. СЕПТЕМБРА (17. ЛИСТОПАДА) 1874.

ГОДИНА II. (IV.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА: излази једном пут недељно. Цена: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. а. 6; по год. 3; четврт год. а. 1. 50, а. 30. За СРБИЈУ год. а. 7; по г. а. 3. 50; четврт а. 1. 75. а. За све друге земље год. а. 8. По год. а. 4; четврт год. а. 2. За остале земље се на ред 3 поклања. Прелазити и све наруџбе иду се администрацији, а доноси управнику за Цетина.

ИСТОЧНЕ СТВАРИ.

Као трзавица у сну покрету длавањих успаваност у политичком свијету једино гласови и једне стране и оружану Турску, и с друге о савезу Румуније, Србије и Црно Горе.

Ми смо не јединог казава наше мишљење и одишају овајих држава прима Турској и на гласови смо потребу њихове солидарности ради вајединског задатка. На с тога, а и за то, што најјасно ради неопрећивом и празнијем говором олузирати важност својој ствари, кијеско се у последње вријеме хтјели дотичати тих одишја. Давас узимамо крајну рјеч само због тога, што је страво нарочито, па и наше новинарство, опет почело живље говорити о томе.

Имали што у ствари од оружане турскога? Нема већ сумње да се Турска оружја, и то добро оружја. Ми смо истина тога увијера, да то оружја не може бити особито величине, јер не свако положај и стање турске царевине, него ни средстава ни жалосно финансијско стање неможе недопунитију јој, да постави сила, која би јој о-сигуријала опстанак, али ипак она чини све што може.

А према томе факту ни треба да станемо са свијем озбиљно.

Шта је изазвало Турску на оружја? Без сумње чисти поглед на сави положај ствари, у-вијера, да јој, у првој реду, пријети опасност од хришћанских народа, који хоће слободу, која траже своју самосталност. То она мило оружја показује већ и тијем, што се са Масириом са свијем опријатељима и вицекарлу пустила одрже-тине руке. Она ће напошљеду Масиру дати и потпуну независност и то с пунијем разлогом, јер независност Масири кој неће ништа шкдити, напротив губи тијем једнога непријатеља и доби-ва у тој једнојвјерној држави добро зашито. До-ђе ли до невоља, то ће исто и из истијех разлога

узвизити и Румунија. И на тојчи овога основног гласови постаје озбиљност нашега положаја.

Према томе, шта видимо да се на истој страни чини? Оружја се. То је добро и нужно. Али посебно кијеско у стању рајонити наше опште битије, а од тога све и сви зависно. Нужна нам је јасна заједница. И та је — не пи-тамо одкуда и зашто — проглашена и с њом је у јевропском новинарству велика ларна подигну-та, толка, да се оружја Турске приписује савезу међу Румунијом, Србијом и Црном Гором.

Но у исто вријеме шта видимо? Званично новине букарештске владе опровергавају гласове о савезу између Румуније и Србије. Тај демент и свише јасно говори. Не само да пориче савез, какав је представљан, међу Румунијом и Србијом, него ни кожда значи и обрт у политици букарештског кабинета, кожда је он знак усту-пила или бир ерство за постижење истијех од стране Турске, с којјима би се Румунија засад задовољила.

Ми нећемо да силом задирамо у тајне на-шијех кабинета. Ми не можемо са свијем опре-дјељено казати, каки су ниши одношји, јесу ли утврђени, или су спрењени за утврђење.

Ако би последње и могло постојати, прво са свијем опориче букарештски дементи.

Према томе ни морамо онда противити бити писану изјеснијех српских новина, које на-престају говорити о најближеј одношји међу Београдом и Цетином и Букарештом, шта кише о свршеном савезу. Јер тијем начином с једне стране објављује се народ, о друге стране, даје се дотичијем владама згода, да ни рад, која се од њих очекује, пролази у нераду, који се мора осудити.

Држило да је ово нужно да речено према појави на истоку и гласовина о њима, једно да се моћи журналистички рад пренесе на оз-

бијатије, тврђе земљиште, друга, да исто авале, ако доиша кијеско, а оно по свад врстује дјелу одвижи и осудило.

БАЗЕНОВО ОПРАВДАЊЕ.

(Српшетава.)

И господињу Тјеру ворах бити змиљали, што не је брано као и при пут, кад сам се из Мексике вратио. Без сумње, да није међутим 24. Маја био, он би нашао излази, који би се би-ла укљонила неправедна парница. Но сада не је коб прогонили и учинили из слави новинарства узрок којој пропасти. Најјесте да се је истрапи-вало, где је права узрок нашој несрећи, волмо се је рећи, да сам ја крим, што је Алзација и М и изгубљена, где је или изван сумње, да је Алзација изгубљена одних првих дана изе Рајско-хосена, чия је без главе почела узвизити војни, која ју је имала бранити.

Што се Меца тиче, он је изгубљен због то-га, што су луђаци и пустошени под видом, да се прикажу патриотички и да опет народ сјете на револуцију, хтјели неризуван бој наставити, у наглости дизали војску зловоружнику, и још горе одјевену, без ичега, те с њом хтјели одуријети се проти 800.000 Немца, који су били извршно слични снабђени и под добром управом узвали у француску. Моје боралење и Мецу нису хтје-ли кити на то употребити, да склоп у пошлџу мир, већ су не пустили. Док већ кијесан живо залосаја х-а-а-а. И послџи моје несреће молио је Мец бити спашен и то онда, кад је Тјер, који је још једини остао при свој свијести, предлагао мир и мир постигну.

Да су овај час мудри негодни свијети по-слушани, неби била изгубљена Алзација ни на-ларде. Истина је, жртве бијаше и онда граде, во-није се могло без њих проћи. Од невоље било би наука, а сад би Француска опет била заравна. Најјесте тога хтјело се је боја на сваки начин, само да се одржи диктатура и да се у Францу-ској неузгодне утевљити дешифтирени авале. Ја нећу никад на то врстати, да су се разумни луѓа могли надати, да ће несавезних и мавтвирни

ницу по прилици око 74 и једну четврт ступња сјеверне ширине.

Никах изгубљено на запријеке у пловити, немогосмо ни кротати (почетком Августа), изба-вијско се до душе и дођосмо до обале Поваје-Земље (75 ступњева сјеверне ширине), али ни-ска летна температура, која је постојано трајала, те множиња леда, били су нави већ знаком, да је велика оприја између лета 1873 и лета од 1871 године. Тешком науком пловисмо напред на исток код Вилхелмових окова посталоско слободијас. Још мало јасније од тих отока достигао нас је норвешки брод „Исбјерн“, на кои су дошочили своје тегодно путовање са Шлихберга гроф Вла-чек и управитељ барон Штернек.

Заједно пловине сада оба брода до отока барентских; одтуда немогосмо пред ледом већ-љу дна напред.

16. Августа справи за нас гроф Влачек у једну пећину, код рта насавеног, живех, а 18. Августа савезисмо сви заједно народну свечивост на боку „Тегетхон“.

21. Августа оклијско неке, како се чинило, повољне промије у леду; ни се расталоско на „Исбјерном“ на заповисмо уз кутно вријеме на сјевер, напред изишмо циљу, што је износило преко 2000 миља. Али како прише бијаху на-ше наје! На вечер будемо оклопљени ледом, о-клопљени на двије године дана! Јакоштина и без наде стајосмо, те нам се чинило, да се исцупљива

ПОДЛИСТАК.

СЈЕВЕРНА ЕКСПЕДИЦИЈА.

(Првопћно „Новој Преси“ Јулија Пајер.)

На пароброду „Финмаркен“ мјесеца Септембра 1874.

Како је познато, прва циљ аустријско-угарске експедиције, о којој ми је овде у глав-ном описати нејин течај, било је, да оплови сјеверо-исток, а никако не, да она пронађе ко-пно на сјеверо-истоку Шлихберга и Гилсанда, према су резултати експедиције од г. 1871 многострано показивали, да такво постоји. Но експедиција од г. 1872 до 1874 нашаа је копно, којег није тржила, па је превазила свој циљ. Овим буди уједно без оклијевњања изјављено, да је наша основна темелна са на нејим кризав предпоставкама.

Необично велика ширнина од 78° 46', до које је експедиција од г. 1871 дошла на мору међу Шлихберга и Поваја-Земљом отворених морех, па повољне вјести, које су неспрестане дошле од норвешких путника у Повају-Земљу гледе бродовности прије толи озлоглашена карич-кога мора, били су текелем основна аустријскога подухећа. Но никада није вјеровало, да по-стоји какво „творено појарно море“. Али бро-дарска страна подухећа изишмо под упливом не-обично злочеста лета 1872 већ након неколико

неђеља, што смо прешли ледову границу и у јако великој длабини од коначнога циља наше пројектиране пловитбе. У истину за бродове од длавањих конструкције исто је тако немогуће о-пловити сјеверо-исток и сјеверо-запад, како и доијети до самога стожега. И више — јер је у правцу бродозаниа и то немогуће, да слободно продру на далеко у иштарне стожерно подручје; но ипак тиме буди изречен само особин назор. Пријазна судбина ипак нас је наком вишегодиш-них невоља сачувала од горког објесе, која до-жи у безуспјешном повратку.

У слиједећем опису не можемо но само по-вршну дати слику о оној, што смо виђели и до-живили, па будући да у исто не могу доћи сте-чевање за метеорологију и магнетизам, које су великим напором получили Вејпрехт и господа Ореа и Брош, то нам је, да недосађујемо при-повједањем неузгодности, помоћни главију важ-ност немогу па одржаће и пропутавање новог копна до највеће ширине, до које се дошло.

Експедиција, обскрбљена скоро за три годи-не, поће 13. Јунија 1872 из Бремерхагена паро-бродом „Тегетхон“ (по прилици 220 бачава) и са 24 човјека после, те после 21 дневне пловит-бе стигну у Трење. Ту буде на брод пријат за останира пријазити норвешки бродар по леду ка-петан Карлсен. Дие 14. Јулија у јутро остависмо Трење то кренусмо прима мору Поваја-Земље. За неколико дана дођосмо до сјевернога рта Јевропе, па коцем Јулија угледамо ледову гра-

живања (шпиона инстинктот ет. ана нгг), једном тадашњом војском француском, која невр-
јатеља уништила.

После париског изгубљен је Париз, исток,
доарска линија, мноштво тврђава, пораз на пори-
зок, а кад се није било чини пред непријатеља,
тада је он когао радити по вољи. Немачка је мо-
гла ставити познате ујезде, а Француска их је
морала пријети.

Да буде воласано издржавања страсти и да
војска буде окривљена, растурише, да је сја-
ни одпор спасио барем народно поштење. То
бијаше нова лажа, која је успјела и провргла се у
судјерије.

Поразилас војска спасна је народно поште-
ње јавно прије него ли су демагози с војсци и
поштомали. У један дан уништила је која војска
Француски нише кин, а него ли сав чете, скупљене
у Паризу, у четири мјесеца. Ја сам изгубио кре-
ли до које у боју. По амбулантама у Мени
имао сам 25000 ранених. Притиску су јако по-
страдале, а једна дуконија од три баталона,
која је изгубила све ваше частине, борила се
је још под заповједи једног капетана. У Седану
остало је 14000 Француза прије него ли је бит-
ва проглашена изгубљеном.

Машахон, је, ни, бјасно неколико пута
некретно, не сјенила никад. И је нејерујски, да
ми се је издаскијао немачка генерал, борећи се
протва несе.

Ако нис је која ствар могла отети народно
поштење, то су могли пријори у Паризу и у
Туру. Париз својим устанцима на отисла непри-
јатељу, нестрпљив на градску владу, приграбе-
нел владе, демонстрације малх и неуред-
них грађанских чета, барикада, краљу по со-
пација, а на концу скрајном слободом, — Тур
оучајном диктатуром (dictature in harsagi), на-
лукујућим говорима, грозицама, војничком надутош-
ћу, сјајном стратегијом, савршеним угворима за
потребе војске и савршеним набављеним оруж-
јем, разбављалим којекаких основа, а уза све то
дуваром готовином.

Да сам стар војник, који се нерасуније у
поштину. Ја сам војско, а нијека држав-
ство. Чини владе путовода, чини ми се г. Жил
Фавро, дао ми је у име својих једног при-
фетих, ниш слави. То је без двоје урадио, да
ми полски, не признати ми је, да ме је слабо
ташну. Мало знаше хтео ме је немо друг
Гамбета прозвуча противник именом, назвао ме
је „издајником“ те је заповједио, нека будем сна-
тран као најтужији заочник. Велике бесједе госп.
Гамбета нису ме се јаче прихватали него ли да-
славо, постова друга и пријатеља г. Жил Фавро.

Зашто се мислило о жени кара још увјек иза
окоштањих мексиканске експедиције. Нејерује да
сви из Мексике отишао по заповједи владиној.
Пар је имао да брза; или из Мексике или озби-
во заштити са сједињеним краљикама. Да се у-
жонем посљедицама посљедица, заповједио ми је,
да се враћам. Није ли већ и „догле био дошло

те сам бјегућем, да сам крај срца цара Мекс-
ијалија, небеде ли не и сад још гдјешто туже?
У Америци знаду испули захтјасова. Цар Мак-
симилијан, који се с ризиком, на које ми се више
није обавијати, није хтео вратити у Аустрију, није
се хтео заштити и поћи с својом војском. У о-
сталим судно сам, да га цар Наполеон проти
сједињеним државама и проти незадовољној Фран-
цуској неће моћи у Мексикански одржити. Најјесто
да послуша сајате старог мога искуства, ота-
нко је дао у земљу и нашао је онде се најбо-
љим својим генералима дјелу сирт неколико кје-
сени иза како су отишли задни моји војници.

Ево ово је истина, а свакому буди негов
дво одговорности.

Утјеха ми је за многу тугу, кад се ски-
сли, да неутрим Иван Вешингтон није прошао
без јединих потвора и да је негов рајетел Ла-
ејете длао и горе туге. Давјете је дадо гдје
му суверену Јудејиту XVI, глава пада, војска
га је опустула и ускратила му штовање. Да из-
накше осудити, закон се је на мене савио, мо-
рило је пребјећи у непријатељски табор и војни-
ком измачањом штра. Моја је несрећа, хвала Богу,
нија од несреће длавога тога патриота.

Ја нијесам једношто богат, но осим слободе
имао још изванредно благо. Имам жену Американ-
ку, која ми је довала одност да не може као
жени већу, имају дјечу, у којој живим, имају из-
врстни брат, који не ме бодрати, ако буде тре-
бамо, нема неколико пријатеља, који ће ми у
сваком случају остати вјерни. Нећу дако
оцајавати, ја се не тужим нити желим да ме ко
жалу.

Да ми је потребно повео би се за вјешим
узвишеним генералом Леона, који је изгубио битку
код Режмонда, искао посла да ради за своју о-
бител. Крвни ударци неће мене потицати, а ја
нијесам заборавио чедна свога порекла. Ја сам
био прост војник, мисо сам пушку и торбу,
а посао ми је био те га се не бојим, да ће ме
потицати. Војнички свој посао неспатрам да сам
завршио; ту сам још снаге и здравља. Још ми
је испуњити дужности и ја ћу их испуњити, чим
дође часа. А тада ће се и мени одржати. Досла
срећа насијати као што се често на концу на-
кљони старим војничкињама.

Примите, вјерјелим господице Бенету и т. д.
Маршал Базен“.

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

Беч је посљедињих дана био непрестано у
великој свечаности. Свакојане, сјајне почасте чи-
њене су члановима сјеверне војске експедиције.
Сада је већ и то престало и сада ће настати
изучно испитивање и суђење о резултатима тога
без сумње вучнога путовања. Било је озбиљних
људи, који су поодино одицавали оне, који су
ову експедицију до неба преуносили, да се уз-
држе од прерана суда, да неспрећују јер ће
когда резултати имају бити него се јисли. Ови-

живи г. 1869 и 1870 пригодно друге немачке
сјеверне експедиције на Гренланд. Исе — којих
смо сада још имају — положило на крову
брода у један сендук, који је био сламно изву-
чен. Парбено буде редовно интересовање о
најтање и стража, која се сваки дан сата измје-
њивала, те коју обављаху господи поручник бро-
да Брот, заставник брода Орел, капетан Карлсен,
морнар Лузига и вакиниста Крим; осим тога би-
ло је због неспутности ишела положива од по-
требе, да буде на крову стаља стража. Она је
уједно чинила, да смо скоро увјек на вријеме
обавијешени били о приближавању сјеверних не-
беда, којих смо тежије експедиције устријелили
67 те смо потрошили. Успркос тој знајној помо-
ћи, нијесу били наши драгствени однојији прве
зике најбољи, на је нисп врстни доктор, пуковни-
ски леџник Кепелм имао доста посла. Уз сву
брижљавост насталоше скорбут и анемије пућа
— први породило се услед душевних напора,
које је произузорило наше стине; нега нешта и-
стоим онда, кад нам се показао поправно на кад
зачињеше напорне летне радње.

28. Октобра западе нам сунце — на сто и
девет дана. Близу брода саградило по том
кућину од угљезла, да нам буде приам уточиште
за случај, да нам се развије лађа, која је била
скоро свиким даном извргнута леденим настрјом.
Али на бадњи дан буде наш асим уништен ледом,
па смо морали као себисти благослоја с неба
смаграти, што смо могли марчо провести оне са-

на миналска и саја се чују и да то же с важи-
тејем интересом очекује, да експедиција објави
своје проналаске и изнесу да рече свој суд о ни-
ма. Због интереса, с којим и наш свијет прати о-
ни пут, доносило ошво у подлинству самога јоже
експедиције.

Царевинско вјећеје отвориће се 8.
и. и.

Пештински златови јављају радосно, да
ће садашњом угарском министру финансије, Ги-
цију, поћи заруком, да за неколико година од-
клони сваки дефицит у угарској државној газдин-
ству. То би лијепо било, на је ваљна лада, који
вјерују, јер се Угарски ујасно заштити и ишиса
се да је она већ на прагу банкротства. Угарски
има 1158 милијона дута. На то плаћа сваке го-
дине 58 милијона интереса, осим тога 22 мили-
јона железничке гарадије, 3 милијона краљу и
25 милијона за јавне дјелатне трошкове. Дакле 108
милијона треба она најјерје да неопати, да тек
онда да гледа шта ће са својим домаћим потре-
бама

Српски црквено-народни сабор у
Кириловца отворио је у прошлу небуљу. У исто
вријеме засједаваше и синод, пошто су сад сва
кљадичанска вјеста потпушена. Војнокић посвећен
је за младак тешињског и Жинковић Г. Кар-
ловачког. И прослављени владика Арсеније Стој-
ковић дошао је у Карловце. Жинковић и Војно-
кић још су млади људи. Могу дочекати и ошет
избор патријарха. Нека ми један од њих не
мисли, да ће удварањем млади доћи до патријар-
скога престола. Вадјели су како је прошио Гру-
јић, а на Стојковићу виђели су, како народ у-
мије поштовати и љубити своје поборнике. За то
нека се поштемо с народом држе!

Јавили смо, да је српски кнез Милан
вратио се у Београд. Сада ће, тако телеграфшу
из Београда, одступити министар унутрашњих
послова г. Чучећ, и ишиса се, да би могло и
другијех промјена у министаретву бити.

Српски агент у Цариграду захтјевао је ови-
јех дана, да порта испуни обећање своје, које
је дала кнезу Милану кад је био у Цариграду о
спези турске железнице са српском. Велики назир
одговорио је, да Турска не може сада градити
железницу до српске границе, и да ишиса још че-
вати. Неки дјетови изаку, да Турска неће да да-
де Србији ову железницу из стратескијех об-
зира, јер би она ишла кроз сред Бугарске.

О оружју Турске још се једвако више.
Пошто су је новинарске вјести до зуба наору-
жале с новим топовима и пушкама и пошто су
јој 800,000 војника на најбољи начин уредиле,
сада јављају, да је и турска флота са свијем у-
ређењем и у приправност стављена. Исто новино
свикуле су султани сврати у немачкама немачког,
јављајући, да је султан с њим у најбољем одно-
шају и да му је допустио, да сусједну државу
Даруар присвоји. Сада је султан на коњу, и тешко
опако, који би само и помишлио што против Турске.
У Румунији близу Букурешта биће јаву-

те, који су сањао на земљи доконики посвећени.
Надоће прилаи године 1873, али нама без
нида: још увјек лаовиско према сјеверу и истоку,
допрјеско скоро до 78 ступња ширине, и
преко 73 ступња дужине. Да, ни смо могли већ
ваго вјеројатно држити, да ћемо доћи на сје-
верну обалу Сибирије.

По другиче се ишало догодити, јер сад нас
вјетрови нераху поглавити на сјеверо-запад.

16. Фебруара дошави се опет први пут су-
не над хоризонтом, а 25. Фебруара год. 1873
пошто се око брода ишисамо читави зад гребе-
натих ледника, попусти досадашњи тлак леда сво-
је изненада и за увјек. Студен расла је сво
више, на којем Фебруара постигну свој максим-
ум од 37 ступњева Реаумурових. Позираја сјај-
ност, која нам је до сада сјетила неопшисаним
скоро сјајем, падала је крај већих дана јаву-
бро.

Почетком лета 1873 повећа се ишиса ла,
коју смо дуго гојили, да ће се развити навиш ле-
дела санта и ми се народом позивати. Подузима-
јући све, да посмјешико или омогућимо тај до-
гађај, спроведосмо мјесец Јули и Август у на-
порном раду, да ишисамо лед, који је описао
био лађу. Али сак труд био нам је узалудан,
јер се под горњим слојевима леда наљезаху други
до 40 стопа дебел; средина брода и високо на-
дигнути задњи део лежаху непочињено на једвој
огројној леденој санти. К тому надоће и та не-
года, што је сипјељ а лед нама окошиса сло-

ниша судбина; ишиса да небудемо обретошца, већ
пушници једне ледене санте.

Необична студен у јосени г. 1873 била је
узрок, да се је мноштво војничких комада ле-
да, која нас је обринули, стапила на броду у
чврсту санту, које нима нити си когао раски-
нати расјећи. Тако санте моралосмо полати
у мјесцу Септембру и Октобру према сјеверо-
истоку, изгубив сваки поглед на копно.

Ја да већ то не себи био милостан положај,
то постои он од 13. Октобра изнеповољнији, кад
се нисм окошис изненада кренуо из свога доса-
дашњег држења на нисм брод сада скоро сваки
дан и читава заку извргнут био најстрашонијим
тлаковим леда. Небројено више пута докинуше
леда, да будемо приправни, осталини брод, да са-
чува, да овај потоне — у поља подирној и нези-
јући како ћеш! Али брод неутону, већ тлаком
уздизан, ступао је све то наше преко своје на-
рачке димнице; но ишак непрестанце били смо
забринути за у толи грозном околншћу.

Све приправе, да спроведемо заву, биле су
већ запотете. Брод био је само дијелом расире-
нит, некоји једри остатоше, кров буде синежон
посут, корито буде оласиво леденим насипом,
који је био ушиса поправљен, кад га је тлак ле-
да разорно, а на предњи део буде постигнен кров
без забата. Страшки дво био је једини откривен
због тога, што смо морали достојаћу у приправи
бити. Била је с тога срећа, што нас нијесу заде-
сале оне грозоните синежаше буре, које смо до-

баталијска војска војничка вјештања. Војске ће бити преко 30.000, што ставља у питање народна. Врховни заповједник ће бити савијез Карло.

„Н. Јој“ има телеграм с Петрија, да је и наш вјешт присуствовао тој маневри и да ће скорпи поћи преко Беча у Букарешт, а на повратку да ће у Букарешт.

Ми овдје не знамо ништа о томе путу и рекал би, да је та вјест измислена.

Званичне букарештске новине оверглагољу вјест, да је међу румунским и српским вјешт умишљено савезнички уговор.

Из питања грофа Авдара, да ли ће дозволити румунској влади склупити уговор свако врсте, порта је одговорила, да хоће, само неки румунски вјешт сваки пут тражи дозволу. Наравно, да Румунија неће бити претвита на то, према ће можда гроф Авдари настојати, да је склони на тој услов.

Румунска вјешта у Паризу посјетила је ових дана Тјера. У својој договору на њихов поздрав рече јој, нека љуби слободу, која се постиже узтржином редом и ширетком, а не слободу једнога дана; нека поштује свјетски мир, који има толику вредност особито за оне народе, који су тек у последње вријеме постали независни. „Будите сложни, мирни и вјерљиви“, рече ња Тјер. „Што тражите цивилизацију у Француској имате право. Француски народ, ако је и био несретан у последњем рату, ипак је најпросвјетљенији, највећушњији и најхрабрији, па ће то га наћи уједно овдје, гдје се тражи хуманитарно знање“.

Француска влада јавно је узнемирила због сјајнога дочека, који је Тјер свуда нашва на своје путу кроз Француску идући у Италију. Једнога градскога вателника збоцила је са службе због тога, што је у томе дочеку учествовао. Но још више задјева јој брине, што је у дозрелом окружу изабраних републиканца за народнога посланика. Још има једанајест посланичких вјешта да се попуке.

Са бојањима из Шпаније је нека издавачких новости. Лондонски „Морнинг пост“ узјерва, да се у стан карлистичких неспростно из Шпанске узвој оруђе и цебина и то редовно сваке недеље.

О вису рускога цара Доа Карло-су још се пише по новинама. „Тајмс“ јављају из Берлина, да је руски цар одговорио само на писмо Доа Карло-са, који се је, добивајући са својим оцем пензију од рускога цара, захвалио цару, што је Русија признала Серауову еладу. То је тумачено берлинско, на такав се непорече, да је цар највише Доа Карлоу своје сјаплатије и жељу да се одвојају у Шпанији пројекту.

за два до три хвата од своје осовне висине. Услед тога лежи је брод седан стови изнад своје нормалне водене линије.

Сјеверни вјетрови у мјесецу Јулију потјераше нас пешто на југ (испод 79 ступња сјеверне ширине), али у Августу насталоше јужни вјетрова, па смо онет пловици прена сјеверу. Сваки данок постајаше су нам слабије наде, да ће се лед распукинути, према сво често слушани нама добро познати тутал, како се лед близу наше саме отакосна, и вреда су нам твисти тракови на хоризонту покљивали, да има на леу одушала. Али оне су имале за нас бити неспростне.

Жалосном реситацијом исцекли смо на другу линију, која ће такође бити по нас без свакога резултата, извид се изненада наш положај сасвим на нину корист пројекти. Одана била смо тога не, поучава с нашим сантом доприј у један предјел, на ком још никад прије није било човјека-је мого. Али досад указа се, да је узгајно ева-но закривљено за непознати земља. Ипак-дано нас је давао јако, то је по експедицију од једно велике знаменитости било, кад смо 31. Августа изненада опознали, гдје се, по прилици 14 морских миља далеко, из нагле поклају високе земљане грмове. Чинило се, да јужна страна глатко грмове лежи код 80 ступња. Једно о-пазносно сјај при пут, како се око нас диму ледеи бркови. Неоточице покривене наих сам прена земља — давао не даје, да по прилици једну морску миљу — до браја наше санте, и

Д О П И С И

КИЈЕВО, 18. Септембра. — У последњом јојем допису јавно савио о археолошкој ску-штници. Држатој овдје прошлог мјесеца, а сад дража за интересно-својштина ама у драго из-вод из протокола сједнице распоређујућег савје-та кијевско-славенског комитета 16. Августа. На свекнутој сједници присуствовали су, под пред-сједнишвом А. Рагелмана, дошавши на архео-лошкој скуштници, чланови московског и петро-градског комитета и одеско-славенског друштва, а имено: А. Вичков, К. Јестушев — Руми, Мај-ков, О. Мазер, Н. Попов, гроф А. Уваров и као гост из Србије С. Новаковић, чланови распоређу-јућег савјета кијевског одјела: Н. Залерацки, П. Лебедина, А. Машинско, И. Хруцков, М. Ју-зевић и као гост Головацки. Дужност још секрет-ара испуњавао Н. Залерацки.

1. Предсједник је одржио сједницу овјем ријечима: „Ја држим себе за његов срећа, ви-дећи међу нама штоване и заслужне раднике и чланове свих кијевских славенских комитета. До-пустило ми је многопошт. господо издајати од имена кијевског комитета срдану благодарност нашу за нашу готовност пријати учасће у договорима и изјави мисли на корист нашег општег дјела и напредка“.

2. Предсједник је представно члановима, да се циљ ове сједнице састаји у најближем позна-њу рада свјетских комитета, и по могућности свје-сти исти у подлогу савјести, по задључи овог збора, ако их буде по могу имати обавезу снау, будући да представништво комитета није било равнојерно, да и сами представници вијесу блии на то оунодожеи.

3. Предсједник је представно кратики нацрт рада кијевског одјела славенског комитета, у ко-јем је међу осталијем казао: „Рада кијевског комитета, због оскудице и недостатка средстава, ограничена је на област руских у Аустрији. О-на рада сљедећом је поредку и начину којег се московски и петроградски комитети држе. По којем кијеву, најкорисније што је учињено прош-ле године то је, што је пријавио неколико же-воја руских из Галиције и Угарске Русије, да се васпитавају у одашњем женском учесном за-воду; издавање неколико књижица помоћу комит-ета; уређење славенског одјела шри одашњој публичној читаоници; претплата на неколико сла-венских новина и журнала и помоћ неколико књи-жевних предузетника. У последњем рачуну комитета за 1873 г. све је то потајко казано и претстављено св, окружавајући нас, незгодни у-слови, општи савјет комитетима и мјестни, у ка-јама се само кијевски — наводи. О последњем — т. ј. мјестнијем, — ја нећу говорити: а на опште — дужни смо обратити нашу пажњу и подригнути их нашим расуђењу.“

4. Чтао се диско предсједника петроград-ског комитета И. Корнилова, у којем се потајко излаже рада петроградског одјела и постигнути

према знадосто, да нам се није могуће прибли-жити сушењој земљи. Биле су то Тавталиве нуке, вине мјесеци глатати пред собом још непознату и пространу земљу, згоду јавити за откриће, који је риједко у површној историји, а ипак није за могуће, да се приближиш жељеном циљу. Но концем Октобра ипак приближило се једном од отока, који лежи пред оном земљом. Сада изче-зну свако оклијешање, па јреко тисућу труко раз-бијена и наслепана леда додосмо на копно, код 79 ступња 54 часа. Таки лед испод обале по-казивао нам је, да је онје периодично било прошлог лета кошичне воде. Једва би си поми-слио жалоснији и сакотнији оток, него ли је о-вај био. Силет и лед покривали су сирнуте развалене оброне, но ови су наизг за нас то-лику вјерност, да смо их до даљних одхрања одржали вјешом гроа Вилчека, основатеља ек-спедиције.

Суње оставило нас 22. Октобра по други пут; но ипак за оно мало сумирају, сљедеће недеље, усудиско се још неколико пут до десет хорских миља удаљити се од брода, али тако не-доволско наших предства о конфигурацији зем-ље. Је ли су то били жалени отоци, што смо пред собом виједи, или је било вошмо? А оне билеје високе равнине међу врхуницама, јесу ли бијели ледени брјегови? Нико није знао одго-ворити.

Паше је настојање морало бити нужно на то управљено, да ријешимо та питања. Жалимо

истом — резултати, а такође и разлози, како би најбоље било одредити правци будућој ради свјетских славенских комитета. Међу оста-лијем тако се говори: „Давати вошмо, ни смо установили, само при великој и крајњој нужди, и расходе на то скратили смо на четири дијела капе, што нам је дала могућност и средста при-ступити ове године к издавању учесних књижа, а такође и то, да смо увели у нашла сједница-на чатаме разних чланака о Славенима. Скупо издржаване штампаријата у Петрограду (по 300 руб. годишње на једног) недостатке ајела. Вас-питавање у нашим учесним заводима, у космопо-литичкој сриједи петроградског општества, далеко од националне борбе, може притупити и угушити национално туштво. Зар ни да побудимо сла-венски патриотизам, који се свак муњавамо у побуду, да је боље и корисније имати шти-пендијате за границу, хо се на исти трошак мо-гу издржавати два пута више, него у Петрограду. Корисније је обратити више напоменути суму на помоћ нуждљивим се славенским писатељима, на-тицама, читаоцима, школама, редакцијима новина. . . Умјесто годишњег трошка по 3300 руб. на славенске штипендијате у Петрограду, боље је на истом издржавати наше младе научеице, који би по свршетку курса са стеном кандидата жељели посветити себе на изучање Славенства. Боље је често давати томе на научна савијења и за бола — давати награде. . . Таковица хо путем комитети притићи у помоћ министарству народне просвете и ваљано приуговити прове-соре за славенске катедре по нашим универзите-тима. . . То би послужило средством ожаљеном руске књижевности у том правцу, који се најве-ћа и жељ. . . Наим је нужно посласити сво-ју књижевност и учесне заводе, и посредвом њих уштинисати на наше равнодушно космополи-тичко општество. . . Потребно нам је ронући се и ослободити негзгодног стања, и приуговити се тој историској ради, која је дужна да нам при-падне. . . Када буде на страју славенских комитета опште мњење, тада ће и они бити сдани средством и упливом. Једном ријечи, комитети су дужни да троше своја средста на пропаганду славенске вјере у Русији и на то, да убједи и изведе руско општество на прави пут. . . О предметима радње петроградског одјела, казато је у писку, да он издаје „Славенски зборник“, по-прављену А. Ртиком, етнографску карту Славена М. Марковића, историску христовитију В. Ладан-ског и др.; да понаже књижава јужне Славене“ да се стари о уређењу предањана руског језика, да оснива и подже славенску библиотеку у Пе-трограду, да даје награде за учеа савијења о Славенима и да понаже новчино заграничне Сла-вене.

5. Н. Попов говорио је о радњи московског комитета, који је још пређе добила изјесени при-ва, благодарени 18-годишњем постојању његовог, усрдности и помоћи почасних лица, штипендија-ла амјетског департамента и министарству на-

настала позарни ноћ оте нам за сада снаку зго-ду, да испитио земљу, а до пролећа 1874 по-радосно се погледах на заснована путовања за одрића бојати, да ћемо се успел сјеверних вје-трова морати ипого прије удаљити од земље, коју нам је ваљало испитати. Али срећа била нас од-сада на руку. Полирица ноћ, која је овај пут тра-јала 125 дана, прође без оних страха које смо доживили у прошлој, лед нам више није тлачно брла, па наш брод оста јавно прикован за сво-ју санту.

Тај обрт био је по експедицију од најод-лучнијих посљедика. Он буде поводом, те се у нас породи меко ставовито поуздање, он нам о-лакша екзистенцију до допусту, да се читаву линију највећом свјестивошћу насталамо опаживе магнетичких константа, које су обављали, како је већ поменуто, господа поручник броди Вајаретт, поручник броди Брош и заставник броди Оред. Г. Оред озлатио је осни тога дужину и шарину овога другога знаковаишта са 54 ступиња на истоку и 79 ступиња 51 часом на сјеверу. За секстрално-аналитичко опаживе поддржато свјета, које је било у обавије зине толи витегизово, био нам је преслаб апарат, који смо поновили били из Шопакана.

(Наставиће се.)

родне просвете. По жељу Новова, издржавне штипендијата јест добротворна, које се односи не и народу, а и појединим личина и да би много боље и корисније било да се новци, који се харче на штипендијате, употребе на помоћ разних славенских друштвима, јатинаца, читаоница и књижевних предузетница.

6. В. Глазоровић је говорио о одеско-славенском „Друштву“, којег су чланови, по већој части, јужни Славени, иако се за то и рађаа његова у многоме разликује од комитетске. Споменицу то је друштво успело саставити доста знатну читавину по славистички и сад се већ занима њеним уређењем. Глазоровић је највише промишљао „Друштво“ за покретивања ради „питомника“, који се уређује по иницијативи посланика у Паризу градоначелника Игњатијеви. Наводемо да је казано да треба више помоћ дати на воспитане женскиња, него штипендијата.

7. С. Новиковић је у кратко изјавио благодарност комитетима за њихова патриотска дјела, а за тим је казао, да треба на првом плану да стоји књижевна зближавања, које треба да се развија по изјесном и одређеном плану. Да би се постигло то зближење, по његовом мишљу, необходимо је потребно, да се саставе рјечници, граматике и књиге, посредством којих ће упознају Славени међу собом по етнографски, грађанској историји књижевности.

8. Гр. А. Уваров је учинио кратку пријетбу о положају славенског вопроса у руској јурналистичкој, органи које се, по већој части, односе са свијем хладнокрвно, а по њекад и непријатељски к стремљењу духовног саједињења славенских племена у области мисли.

9. Наводемо да је председник, при савршетку сједнице, од прилике казао ово: „Главна циљ комитета састоји се у том да зближи књижевност Славена међу собом. Да се то постигне два су пута: усилити и распрострањити наше знање о Славенима, и напротив, знање Славена о нама. Да се постигне прво — потребно је: 1) да се изгради код више власти, да се уреде при универзитетима лекторске катедре главних славенских нарјечија, која треба практично да изучавају студенти свих језиката; 2) да се издају зборници, монографије, књижице о таквим предметима, који се тичу славенских земаља и њиховог становништва; 3) да се набављају у читаоницама славенске књиге и популарније новине... Ради другог (т. ј. ради распрострањивања знања међу Славенима о Русији) потребно је: 1) учити их руском језику, што се може учинити помоћу два средства: прво, да се уреде годишњи курсеви за младе Славене, који су савршили гимназију или универзитет. На тим курсима треба им предавати: руски језик, историју грађанског и историју књижевности... Них треба прихвати само по рекомандацији наших посланика, консула или кореспондента и дати им годишње за издржавање по 200 руб., као што се обично даје штипендијата у Кијеву... Друго је средство — да се шаљу за границу Славенима руски учитељи; да се отворе курсеви руског језика у Бечу, Прагу, Пешти; но опет за то, то не треба да смета долазак младих Славена у Русију, будући да ће они ондје много боље усвојити руски језик, широм познати на одношај међу собом елементи цијелог Славинства; а такођер и правилну оцјенку својих сопствених сила представља... Да се што више шаљу за границу руско књиге, и напоследку да би се уменисао и трошак комитетима, да треба отворити књижевне молоние у Бечу, Београду, Прагу и Пешти, из којих ће се продавати руске књиге мало по јединици цијени.

НОВОСТИ.

СРБИЈА. — Народна скупштина сазвана је за 8. Новембар и то у Београду.

„Будућност“ јавља да су у Смедеру и Шапцу поздрављали неки људи из политичких ујорки.

ШПАНИЈА. — Дон Карлос пригодно неке буне у Дуранго, тешико је рањен у доми дво троуха, из пушке.

ЊЕМАЧКА. — Кнез Армин, бивши посланик у Паризу, затворен је и стављен под суд због кривих политичких списа, које је узео из архиве париског посланика, па сад неће да врати.

Уредник и издавац СИМО ПОПОВИЋ.

ФРАНЦУСКА. — Избори за општа вијећа извадоше 800 у конзервативном и 500 у републиканском смислу.

ИНГЛЕШКА. — Шувалов присио је у Лондон као посланик руски.

КЊИЖЕВНОСТ.

„ПАНЧЕВАЦ“

календар за народ са сликама за 1875 год.

стаје само 30 новчића.

Овај календар изишао је из штампарије и може се како код подносиоца тако и код познатих поштоматара добити. Господи који га желе имати нека се што прије на нас обрате. Код већих напруга дајемо 25%, а код мањих 10% рабата. Напоје издржујеко тачно и брзо.

У Панчеву, у сусјековању 1874.

Књижевна краће Јовановића.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Кога среће) У поштанску болницу св. Рока примљена је недавно убога жена, која је гледије казала о свом стању: „По родитељима на је име Ана Швајгховер, по супругу анонима Мичислава Воронијевца; 51 ми је година, католичке сам вјере, убога, перем за плаћу. Мој отац Фридрих Швајгховер био је професор, супруг ми кнез Мичислава Воронијевца код хиница. Наставио сам у 8. катару, Штајнбрухерштрасе бр. 4. То није можда измишљотина већ пушта истина, како лист „Хон“ потврђује. Убога кнегиња разболела се је ваљда у добар час, јер је „Хон“ додао уједињено уковање о недоследности људи, који дају драге воље за споменне хонзела, а убогу удовицу јуначког кнеза заборављају у скрајној биједи и невољи.

(О експедицији враћајућој се спола). Члановима експедиције на пол, који се сад враћају, спрема се народан дар. Бечко градско заступство дало је 5000 ф. те је позвало све градове и општине по Аустрији и по Угарској, нека се придруже његову пријери. Половина дара била частником за њихове сирце и за проглашене знатних последица, друга половина можда. — Експедиција приспјела је 23. у вечер или 24. у јутро у Беч.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Одлична наша парохијална црква св. великом. Георгија, као што је познато, од најстаријих је у ове околине. Дуго времена Довело је тако, да ће скоро због остарелости срушити се њени кров и тиме допринијети велику штету цијелом храму. Да би претвела такву опасност, обратио се је ово општество писменим молбеницама њим од своје браће Ораовчанина те су у свијету, а преко њих и осталој браћи Славенима, да би по своје могућству притекла с њихом помоћу за ову сирху. И већ су се веледушно одвајали див честита наша брота, и то кн. Крсто А. Рајчевић су ф. 250 и кн. Нико И. Вукосавић ф. 100 којима у име цијелог општества најтоплије благодаримо, и желимо да се и остала браћа као и

они сјете и по своје могућству притеку у помоћ, којих ће имена такође о благодарношћу јавности продати.

Ораовци, 20. Септембра 1874.

Православна општина ораовачка.

СТЈЕЧАЈ.

По одлуци високог државног отвара се идућих пролеће Земљадјелско школе на Даниловуграду.

Тражи се лице, способно у тој струци, које ће бити управитељ те школе, а које ће имати до отворања школе припремити све што је потребно истој.

Управитељ ће имати годишње плате ф. 1000 у злато, безплатан стан, и драг и путне трошкове у државном послу. Добља и путни трошак до Цетиња.

Проситељ мора да је свршио земљадјелску школу и да је био учитељ већ служно на каквом заводу, и да говори српски језик.

Рок пријаве траје до 1. Децембра о. г. и доде са нужним свједочењима имају се до тога дана послати управу просвјетног одјела.

Цетиње, 27. Септембра 1874.

Управитељ просвјетног одјела, Савио Стојко М. Радоша.

Г. Г. ПРЕПЛАТНИЦИМА У ОДЕСИ

Г. В. А. Д. доставио нам је, да многа од вас испричате или врло неуредно примате лист. Узјеравамо вас, а изјестити смо се и на нашој пошти, да се свијера г. г. преплатника у Одеси лист најуредније шиле. Биће дакле погрешна или на вашој пошти, или негде на другом мјесту. За то вас молимо, да одмах рекларира, ако не добијете прикладу бројца, да ћемо потражити, где се лист до сада губио.

Уредништво „Гл. Пригорац“.

ОГЛАС.

Арварска фабрика на Ријеци има за продају готовијех штица 20,000 изврсног квалитета. Ријека, 28. Септембра 1874.

Управа.

НАЈЛЕПШИЈИ НОВАЦ

у Аустро-Угарској може се добити по 50/0, 51/2, 0/0, 60/0, и 70/0 на орехе земаље и куће које се под најам издају на више година уз одлагање. Билжа условља издаје

„Општи прометни Завод“ у Сегедина и Вакој.

(10—9)

ХАМБУРШКО-АМЕРИКАНСКО

ПАРАБРОДСКО ДРУШТВО НА АКЦИЈЕ ЗА ДИРЕКТНИ ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ ИЗМЕЂУ ХАМБУРГА И ЊУ-ЈОРКА.

ПОЛАЗИ СЕ:

Из Хамбурга 1. Јула. | Из Тигрије 15. Јула. | Из Немегије 29. Јула.
„Фридрих“ 8. Јула. | „Вестфалке“ 22. Јула. | „Холштајна“ 5. Августа.

ЦИЈЕНЕ ЗА ПОДВОЗ:

I. мјесто 165, II. 100, III. мјесто 45 нем. талијер.

Билжа извјешта за путнике и робу објављена агент Друштвени

Аугуст Боател, наследник Вилх. Милер
33/34 Адмиралтетева улица у
Хамбургу.

За ЦРНУ ГОРУ поставио смо нашу агенцију на Цетињу.

Штампано у државној штампарији.